

GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTESİ İLE KONSERVATUVAR ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Tarkan YAZICI^{1*}, Ilgım KILIÇ²

¹: Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Diyarbakır. *: Sorumlu yazar

²: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Malatya.

ÖZET

İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada, mesleki müzik eğitimi kapsamında İnönü Üniversitesine bağlı Devlet Konservatuvarı ile Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde (GSF) öğrenim görmekte olan 73 üniversite öğrencisinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları belirlenmiş, tutumlarının çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmada, veri toplama aracı olarak Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilen "Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, çalışma grubunun müzik öğretmenliği mesleğine yönelik değer, sevgi ve genel tutumlarının yüksek düzeyde olduğu; cinsiyet, öğrenim görülen okul/bölüm, ailede müzik eğitimcisi olma durumu ve mesleğin tercih edilme nedeni değişkenlerinin, çalışma grubunun müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Konservatuvar, Müzik Öğretmenliği, Tutum.

ATTITUDE OF STUDENTS IN FACULTIES OF FINE ARTS AND DESIGN AND THE CONSERVATORIES TO PROFESSION OF MUSIC TEACHING

ABSTRACT

In this study where relational screening model has been used; from the point of professional music education, attitude of 73 university students from State Conservatory and Faculty of Fine Arts and Design under the body of İnönü University to profession of music teaching has been determined, and it's been examined if their attitude varies in terms of various variables. In the research, "Attitude Scale to Profession of Music Teaching" which was developed by Tufan and Güdek (2008) has been used as data collection tool. In consequence of research, it's been analyzed that study group has high values, sympathy and general attitude to profession of music teaching; that the variables of gender, educational school/department, the existence of a member of music teaching in a family and reason of preferability of profession exhibit a significant difference in terms of attitude of study group to profession of music teaching.

Keywords: Music, Faculty of Fine Arts and Design, Conservatory, Music Teaching, Attitude.

1. GİRİŞ

Türkiye'de öğretmenlik, hem kendine özgü yasal bir meslek, hem bu mesleğin kazandırıldığı bir eğitim alanı, hem de bu alanda öğrenilmiş olanların uygulandığı bir eğitim-öğretim hizmetidir. Müzik öğretmenliği ise farklı dal öğretmenlikleri arasında, bu mesleğin kazandırıldığı bir eğitim

alanı, bu alanda öğrenilmiş olanların uygulandığı bir eğitim-öğretim hizmetidir. Bu hizmette kuşkusuz en temel ve etkin öge, bireyin/toplumun estetik ihtiyaçlarını karşılamayı, yaratıcılığını artırmayı, beğenisini geliştirmeyi, içinde yaşadığı gerçekliğe daha duyarlı olmasını sağlamaya çalışan müzik öğretmenleridir (Uçan, 1997). Dolayısıyla müzik öğretmenliği mesleğine yönelik

tutum önem taşımaktadır. Çünkü tutum, öğretmenin düşünce ve davranışlarını etkilemekte, değiştirmekte ve öğretim uygulamalarının niteliğini belirleyebilmektedir. Fidan'a göre de (2012) önemli olan öğretmenin sınıfta ne yaptığıdır. Çünkü gerçek öğretimi, öğretmenin dersliğine girip kapısını kapattıktan sonra "sınıfta yaptığı ve öğrencilere uyguladığı etkinlikler" oluşturmaktadır.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum konusu tüm toplumların eğitim araştırmalarında güncelliğini koruyarak yer alan bir araştırma konusudur. Tutumlar müzik eğitiminde de gerek bağımlı, gerekse de bağımsız değişken olarak incelenmektedir. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular, tutumların müzik eğitimi sürecindeki dolaylı ya da doğrudan etkilerini ortaya koymaktadır. Mullins'e göre (1984) olumsuz tutumlar bir müzik eğitimi programını hızla ve derinden hasara uğratabilmektedir (Aktaran: Özmenteş ve Özmenteş, 2009). Bu nedenle müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği mesleğine ilişkin tutumlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmen; heyecanı, kişiliğiyle, davranışlarıyla, bilgisiyle öğrencisini etkileyerek, onların olumlu/olumsuz davranış kazanmalarını sağlamaktadır. (Semerci ve Semerci, 2004).

Tutum; Erden'e göre (1995) bireyin davranışlarını yönlendiren, herhangi bir psikolojik objeye yönelik olumlu/olumsuz genel duygular ve tavır, Eren'e göre (2001) bireyin kendi dünyasının bir yönü ile ilgili olarak, belirli değer yargılarına ve inançlarına bağlı olarak ortaya çıkan coşku ve tanıma sürecidir. Hem sosyal algımızı hem de davranışlarımızı etkilemesi nedeniyle sosyal psikolojinin ana konularından birini oluşturan tutumun en kabul edilen tanımı Kağıtçıbaşı'na göre (1999) "bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilim"dir (Aktaran: Çiçek Sağlam, 2008; Aktaran: Dönmez ve Uslu, 2013). Bireyin dünyayı algılamasında bazı ölçütler geliştiren tutum, öğrenme-öğretme sürecinde önemli etkiye sahiptir. Öğretim sürecinde mesleğine yönelik olumlu tutum sergileyen öğretmenin mesleki başarısı da artmaktadır (Tolan, 1983; İsen ve Batmaz, 2002; Açıköz, 1992). Phillips (2003) tutumların bir etkinlik için hazırbulunuşluk koşulu olduğunu ve tutumların, bireyin bir tutum objesiyle etkileşime girmesiyle ya da başkalarının tutumlarından etkilenmesiyle oluştuğunu belirtmektedir. Dolayısıyla tutumlar

değişebilir ya da değiştirilebilir. Yani olumsuz tutum olumlu, olumlu tutum ise olumsuz tutuma dönüşebilmektedir (Uçal Canakay, 2006).

Mesleğine yönelik olumlu tutum sergileyen öğretmen, dersi eğlenceli hale getirmeye çalışacak, her zaman geribildirim verecek, öğrencilerin kişilik gelişimini besleyecek, her öğrenciyi öğrenme sürecine dâhil edecek, dersi yöntem zenginliği içinde işleyecektir (Yılmaz, 2008). Böylece öğrencilere duyarlı ve planlı bir öğretim hizmetinin sağlandığı, öğrenme güçlükleriyle karşılaşanlara yerinde ve zamanında yardımın edildiği, hemen hemen tüm öğrencilerin yüksek düzeyde bir öğrenme gücü geliştirdiği "tam öğrenme" sağlanacaktır (Bloom, 2012).

Öğretim uygulamaları öğrencilerin kazanımlar elde edebilme ya da edememe yönünde oldukça belirleyici bir etken olarak öğretimin sınırlarını çizmektedir (Bandura, 1995). Bu nedenle müzik öğretmenliği mesleğine yönelik sergilenen tutum hem nitelikli müzik öğretmenlerinin yetiştirilmesi hem de müzik eğitiminin niteliğinin artması bakımından önem taşımaktadır (Tufan ve Güdek, 2008). Bir müzik öğretmeni adayı müzik öğretmenliği mesleğine yönelik herhangi bir tutum geliştirmemişse tarafsız olarak yorumlanabilir ancak bu tutumun olumlu hale getirilmesi gerekmektedir (Turgut ve Baykul, 1992). Çünkü olumsuz tutumlar, öğretmeni meslek hayatında beğenmeme, reddetme, öğrencileri sevmeme, kendini geliştirmeme, heyecanlı ve istekli olmama gibi davranışlara sürükleyecektir (Semerci ve Semerci, 2004). Oysa bir müzik öğretmenin mesleki başarısı aldığı eğitim, alan yeterliği, yeteneği, birikimi gibi birçok boyutun yanı sıra mesleğine olan yaklaşımına ve en önemlisi, müzik öğretmenliğine karşı olumlu tutum göstermesine bağlıdır (Tufan ve Güdek, 2008).

Müzik ve sahne sanatları alanında sanatçı yetiştiren konservatuvarlar ile sanatçı-tasarımcı yetiştiren güzel sanatlar fakülteleri ülkemizin kültürünü ve sanat eğitimi şekillendiren mesleki müzik eğitimi veren kurumlarımızdandır. Ancak bu kurumlardan mezun olan öğrenciler, günümüz koşullarında iş istihdamlarının sağlanmaması gibi nedenlerden dolayı müzik öğretmenliği mesleğini seçebilmektedirler. Özoğlu'na göre (2010) iş istihdamı ile ilgili önemli bir sorun bulunmaktadır. Arz-talep dengesinin bir türlü sağlanamamasından dolayı bazı öğretmenlik alanında öğretmen yığılması yaşanmaktadır. Bu dengiyi sağlayacak tutarlı bir istihdam politikası yürütmek ve üniversitelerdeki öğretmen yetiştiren programların

kontenjanlarını bu doğrultuda daraltmak ya da genişletmek YÖK için zor görünmektedir. Bu nedenle, müzik öğretmenliği eğitimi almamış olan bu öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik sergiledikleri tutumlar, müzik eğitim-öğretiminin niteliği bakımından önem taşımaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Uçan'a göre (2006;1997) müzik öğretmenliği kendine özgü bir meslektir ve müzik öğretmenliği eğitimi bu mesleğe yönelik ya da yöneltilen bireylerin müzik alanında öğretmenleştirildiği, giderek daha çok önem kazanan kavram ve uygulamalardan biridir. Dolayısıyla bu uygulamaları gerçekleştirecek olan müzik öğretmenlerinin, görevlerinin üstesinden gelebilmeleri için belli niteliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu niteliklerin de mesleğe yönelik tutumlar ile ilişkili olmasından dolayı, araştırmada GSF ve konservatuvar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının ne yönde olduğu ve tutumlarının belirli değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerinin dağılımı.

Tablolar	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	31	42,5
	Erkek	42	57,5
	Toplam	73	100,0
Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise Mezunu	18	24,7
	Diğer	55	75,3
	Toplam	73	100,0
Öğrenim Görülen Sınıf	1	19	26,0
	2	21	28,8
	3	17	23,3
	4	16	21,9
	Toplam	73	100,0
Mesleğin Tercih Edilme Nedeni	Bu Mesleğin Sevilmesi	62	84,9
	Boşta Kalmamak	11	15,1
	Toplam	73	100,0
Ailede Müzik Eğitimsi Olma Durumu	Evet	26	35,6
	Hayır	47	64,4
	Toplam	73	100,0
Öğrenim Görülen Bölüm	Konservatuvar	22	30,1
	Güzel Sanatlar Fakültesi	51	69,9
	Toplam	73	100,0
Üniversite Eğitiminden Önce Enstrüman Çalma	Evet	60	82,2

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve veri analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modeli uygulanmıştır (Karasar, 2012). Araştırmacı, elde edilen nicel verilerin istatistiksel çözümlenmesi doğrultusunda araştırma konusunun genel bir görünümünü elde edebilmek için anket yöntemi ile örneklemine ulaşmıştır.

3. 2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesine bağlı Devlet Konservatuvarı ile Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde öğrenim görmekte olan 73 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubunun tanımlayıcı özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Durumu	Hayır	13	17,8
	Toplam	73	100,0
Ailede Enstrüman Çalınma Durumu	Evet	45	61,6
	Hayır	28	38,4
	Toplam	73	100,0
	Okul	37	50,7
Okul/Bölümün Değiştirilme İsteği Durumu	Bölüm	10	13,7
	Hiçbiri	26	35,6
	Toplam	73	100,0

3. 3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada GSF ve konservatuvar öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının saptanması ve değerlendirilmesi amacıyla Tufan ve Güdek (2008) tarafından hazırlanan "Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Aşağıda araştırmada kullanılan ölçme aracıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği: Ölçek, öğretmenlik mesleği ile ilgili 2 temel yapıyı (sevgi veya adanmışlık, değer) yansıtan 11'i olumlu, 8'i olumsuz ifadeli toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi için faktör analizi yapılmış, faktör analizinde varimax dönüşümlü temel bileşenler analizi yöntemi kullanılmıştır. Güvenirliği ise iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) ve bu kapsamda madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Faktör yüklerinin 0.60 ile 0.79 arasında değiştiği, Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerinin $\alpha=0.94$, güvenilirlik çalışması için hesaplanan, iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) değerinin $\alpha=0.95$ olduğu görülmüştür. Bu bulgular, ölçeğin, öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını ölçmekte kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir (Tufan ve Güdek, 2008).

Tablo 2. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum düzeyleri.

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Değer	73	3,974	0,677	2,110	5,000
Sevgi	73	3,940	0,689	2,000	5,000
Genel Tutum	73	3,947	0,645	2,050	5,000

Tablo 2'de katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının, "değer" düzeyi ($3,974 \pm 0,677$), "sevgi" düzeyi ($3,940 \pm 0,689$), "genel tutum" düzeyi yüksek ($3,947 \pm 0,645$) olduğu görülmektedir. Bu bulgular, çalışma

3. 4. Verilerinin Analizi

Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Man Whitney-U, ikiden fazla grup olması durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Man Whitney-U testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiş, ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı 0,902 olarak çok yüksek bulunmuştur.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, çalışma grubundan ölçek yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

grubunun müzik öğretmenliği mesleğine yönelik genel olarak olumlu mesleki tutuma sahip olduklarını ve bu mesleği sevdiklerini göstermektedir.

Tablo 3. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum düzeyinin okul/bölümün değiştirilme isteğine göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Değer	Okul	37	3,835	0,698	4,943	0,084	
	Bölüm	10	3,922	0,539			
	Hiçbiri	26	4,192	0,660			
Sevgi	Okul	37	3,845	0,724	5,034	0,081	
	Bölüm	10	3,675	0,619			
	Hiçbiri	26	4,178	0,614			
Genel Tutum	Okul	37	3,828	0,666	6,556	0,038	3 > 1
	Bölüm	10	3,784	0,601			
	Hiçbiri	26	4,180	0,583			

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin genel tutum puanları ortalamalarının okul/bölümün değiştirilme isteği değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarında; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=6,556; p=0,038<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Buna göre; okul/bölümünü hiçbir zaman değiştirmek istemeyenlerin genel tutum puanları (4,180 ± 0,583), okul/ bölümünü

değiştirmek isteyenlerin genel tutum puanlarından (3,828 ± 0,666) yüksek bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin değer-sevgi puanları ortalamalarının okul/bölümün değiştirilme isteği değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05). Bu bulgulara göre katılımcı öğrenciler öğrenim gördükleri eğitim kurumlarına yönelik olumlu tutuma sahiptirler.

Tablo 4. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun öğrenim görülen sınıfa göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	KW	p
Değer	1	19	3,988	0,592	5,063	0,167
	2	21	4,090	0,721		
	3	17	3,699	0,679		
	4	16	4,097	0,688		
Sevgi	1	19	3,895	0,604	4,702	0,195
	2	21	4,089	0,750		
	3	17	3,677	0,721		
	4	16	4,078	0,637		
Genel Tutum	1	19	3,956	0,501	4,971	0,174
	2	21	4,073	0,709		
	3	17	3,663	0,659		
	4	16	4,076	0,654		

Tablo 4'de çalışma grubunun değer-sevgi-genel tutum puanları ortalamalarının öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05).

Bu sonuç öğrencilerin üst sınıflara geçtikçe ya da mezuniyetleri yaklaştıkça öğretmenlik mesleğine ilişkin daha olumlu tutumlar geliştirecekleri beklentisine ters düşmektedir (Tanrıöğen, 1997).

Tablo 5. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun ailede enstrüman çalınma durumuna göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Evet	45	3,970	0,661	609,000	0,811
	Hayır	28	3,980	0,715		
Sevgi	Evet	45	3,925	0,657	578,500	0,558
	Hayır	28	3,964	0,751		
Genel Tutum	Evet	45	3,938	0,636	584,500	0,605
	Hayır	28	3,962	0,669		

Tablo 5'e göre öğrencilerin değer-sevgi-genel tutum puanları ortalamalarının ailede enstrüman çalınma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 6. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun ailede müzik eğitimcisi olma durumuna göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Evet	26	4,184	0,601	429,500	0,036
	Hayır	47	3,858	0,695		
Sevgi	Evet	26	4,096	0,671	483,500	0,141
	Hayır	47	3,854	0,691		
Genel Tutum	Evet	26	4,124	0,624	459,000	0,080
	Hayır	47	3,850	0,641		

Tablo 6'da katılımcıların değer puanları ortalamalarının ailede müzik eğitimcisi olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmadığı (Mann Whitney U=429,500; $p=0,036<0,05$), ancak ailesinde müzik eğitimcisi olan katılımcıların değer puanlarının ($x=4,184$), ailesinde müzik eğitimcisi olmayan katılımcıların

değer puanlarından ($x=3,858$) yüksek bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin sevgi-genel tutum puanları ortalamalarının ailede müzik eğitimcisi olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun öğrenim görülen bölüme göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Konservatuvar	22	3,869	0,773	481,000	0,335
	Güzel Sanatlar Fakültesi	51	4,020	0,634		
Sevgi	Konservatuvar	22	3,852	0,806	514,000	0,571
	Güzel Sanatlar Fakültesi	51	3,978	0,638		
Genel Tutum	Konservatuvar	22	3,859	0,760	497,000	0,441
	Güzel Sanatlar Fakültesi	51	3,986	0,592		

Tablo 7'ye göre çalışma grubunun değer-sevgi-genel tutum puanları ortalamalarının öğrenim

görülen bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark

istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun cinsiyete göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Kadın	31	4,251	0,643	355,000	0,001
	Erkek	42	3,770	0,634		
Sevgi	Kadın	31	4,165	0,670	412,000	0,007
	Erkek	42	3,774	0,663		
Genel Tutum	Kadın	31	4,178	0,625	379,500	0,002
	Erkek	42	3,777	0,612		

Tablo 8'de katılımcıların değer (Mann Whitney $U=355,000$; $p=0,001<0,05$)-sevgi (Mann Whitney $U=412,000$; $p=0,007<0,05$)-genel tutum (Mann Whitney $U=379,500$; $p=0,002<0,05$) puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Kadın katılımcıların değer puanlarının ($x=4,251$) erkek katılımcıların değer puanlarından ($x=3,770$) yüksek; kadın katılımcıların sevgi puanlarının ($x=4,165$), erkek katılımcıların sevgi puanlarından ($x=3,774$) yüksek; kadın katılımcıların genel tutum puanlarının ($x=4,178$), erkek katılımcıların genel tutum puanlarından ($x=3,777$) yüksek bulunduğu saptanmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerinin bu

bulgunun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir. Çünkü öğretmenlik mesleği, toplum tarafından bir bayan mesleği olarak görülmektedir. Fidan ve diğerleri (2006: 1) bazı mesleklerin, kadının ev içi rollerinin uzantısı konumunda kadına yakıştırıldığını, kadının bu mesleklerde yer almasıyla değer bulduğunu ve kız çocuklarının daha eğitimlerinin başlangıcından itibaren bu sürece yönlendirildiklerini ifade etmektedirler. Cavanagh'a göre (2003) kamusal alandaki varlığı kabul edilmesine rağmen belirli meslekler ve iş alanları, kadının meslek edinme talebinde karşılığını bulmakta, kadınlar da genellikle bu mesleklere girme yönünde daha istekli olmaktadır. Bu da kadınların, meslekleri tanımlayan eril söylemi içselleştirdiklerinin bir kanıtıdır (Aktaran: Fidan vd., 2006).

Tablo 9. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun mesleğin tercih edilme nedenine göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Bu Mesleğin Sevilmesi	62	4,086	0,609	149,500	0,003
	Boşta Kalmamak	11	3,343	0,724		
Sevgi	Bu Mesleğin Sevilmesi	62	4,073	0,580	131,500	0,001
	Boşta Kalmamak	11	3,193	0,803		
Genel Tutum	Bu Mesleğin Sevilmesi	62	4,067	0,548	144,000	0,002
	Boşta Kalmamak	11	3,273	0,754		

Tablo 9'a göre öğrencilerin değer (Mann Whitney $U=149,500$; $p=0,003<0,05$)-sevgi (Mann Whitney $U=131,500$; $p=0,001<0,05$)-genel tutum (Mann Whitney $U=144,000$; $p=0,002<0,05$) puanları ortalamalarının mesleğin tercih edilme nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlıdır.

Bu mesleği sevdiği için tercih edenlerin değer puanları ($x=4,086$), bu mesleği boşta kalmamak için tercih edenlerin değer puanlarından ($x=3,343$) yüksek; bu mesleği sevdiği için tercih edenlerin sevgi puanları ($x=4,073$), bu mesleği boşta kalmamak için tercih edenlerin sevgi puanlarından ($x=3,193$) yüksek; bu mesleği sevdiği için tercih edenlerin genel tutum puanları ($x=4,067$), bu mesleği boşta kalmamak için tercih edenlerin genel tutum puanlarından ($x=3,273$) yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, çalışma grubunun müzik

öğretmenliği mesleğini sevdiğini ve başarılı olmayı istediğini göstermektedir.

Tablo 10. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun mezun olunan lise türüne göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Genel Lise Mezunu	18	3,963	0,710	492,500	0,974
	Diğer	55	3,978	0,673		
Sevgi	Genel Lise Mezunu	18	3,764	0,747	416,000	0,311
	Diğer	55	3,998	0,666		
Genel Tutum	Genel Lise Mezunu	18	3,845	0,693	448,000	0,547
	Diğer	55	3,981	0,631		

Tablo 10 katılımcıların değer-sevgi-genel tutum puanları ortalamalarının mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann

Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmadığını ($p>0,05$) göstermektedir.

Tablo 11. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumun üniversite eğitiminden önce enstrüman çalma durumuna göre ortalamaları.

	Grup	N	Ort	Ss	MW	p
Değer	Evet	60	3,902	0,689	262,500	0,065
	Hayır	13	4,308	0,521		
Sevgi	Evet	60	3,877	0,681	285,500	0,131
	Hayır	13	4,231	0,679		
Genel Tutum	Evet	60	3,882	0,650	273,500	0,093
	Hayır	13	4,251	0,544		

Tablo 11'e göre öğrencilerin değer-sevgi-genel tutum puanları ortalamalarının üniversite eğitiminden önce enstrüman çalma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik değer, sevgi ve genel tutumları yüksek düzeydedir. Bu düzey, okul eğitiminde bireyin davranışlarını istenilen yönde değiştirebilecek ana unsur olan öğretmenin sahip olması gereken nitelikler arasında yer alan genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisinin yanında öğretmenin duyuşsal tepkileri ve özellikle mesleğine karşı geliştirdiği tutumlar açısından olumlu bir sonuçtur (Semerci ve Semerci, 2004).

Öğrenim gördükleri okul/bölümünü hiçbir zaman değiştirmek istemeyen katılımcıların genel tutum puanlarının, okul/bölümünü değiştirmek isteyen katılımcıların genel tutum puanlarından yüksek bulunması; öğrenim görülen okul/bölümün,

öğrencilerin tutumlarının oluşturulmasında önemli bir role sahip olmasından dolayı olumlu bir sonuçtur. Çünkü öğrencilerin okul/bölgelerine, öğretmenlerine, derslere vb. değişkenlere karşı oluşturdukları tutumlar onların öğrenim hayatlarını ve geleceklerini etkilemektedir. Her ne kadar bilişsel davranışlara dayalı bir eğitim-öğretim ortamının etkin olduğu sanılsa da bu ortamın niteliğinin hangi yönde olacağını belirleyen etken duyuşsal davranışlardır (Semerci ve Semerci, 2004).

Ailesinde müzik eğitimcisi olan katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının değer düzeyleri, ailesinde müzik eğitimcisi olmayan katılımcıların değer düzeylerinden yüksek bulunmuştur. Bu sonuç, öğrencilerin

mesleğe yönelik tutumlarına yön veren değişkenlerden birinin de aile olduğunun göstergesidir. Erden'e göre de (1995) öğrencinin mesleğe yönelik tutumunu belirlemede ailenin tutumu ve değerleri son derece önemlidir. Aile bireylerinin olumsuz tutumu, öğrencinin mesleğe yönelik olumsuz tutum geliştirmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle aile üyelerinin öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu durumlarda çocukların da tutumlarının olumlu olması beklenmektedir.

Çalışmaya katılan kadın katılımcıların müzik öğretmenliği mesleğine yönelik değer, sevgi ve genel tutumları, erkek katılımcıların tutumlarından yüksektir. Çapa ve Çil'in (2000) ODTÜ Eğitim Fakültesinin 6 bölümünde öğrenim gören 340 öğrenci ile Tanrıoğen'in (1997) Buca Eğitim Fakültesinin 15 bölümünde öğrenim gören 397 öğrenci ile gerçekleştirdikleri araştırma sonuçlarında da kadın katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, erkek katılımcılara göre yüksek bulunmuştur. Bu ortak bulgular kadınların, öğretmenliği bir meslek olarak toplumsal statülerine daha uygun bulduklarının göstergesidir. Giddens'e göre (2000) kadınların belirli meslekleri benimsemeleri, toplumsal cinsiyet ayrımcılığının bir sonucudur.

Bu mesleği sevdiği için tercih eden öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik değer, sevgi ve genel tutumları bu mesleği boşta kalmamak için tercih edenlerin tutumlarından yüksektir. Özder ve diğerlerine (2010) göre bu durum,

meslek seçimi konusunda, adayların tutumunu en çok etkileyen faktörün 'istek' olduğunu göstermektedir denilebilir. Öğretmen olma isteği ile öğretmenliğe karşı olumlu tutum geliştirme arasında bir ilişkinin olması, bu iki olgunun duyuşsal boyutta birbirine çok yakın, hatta örtüşen bir yapıda olduğunun da bir göstergesidir, şeklinde yorumlanabilir."

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda müzik öğretmenliği mesleğini seven, bu mesleğe yönelik olumlu tutumlara sahip olan, bu meslek alanını seçmek isteyen GSF ve konservatuvar öğrencileri eğitim-öğretim sürecinde belirlenmeli ve belirlenen öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleği ile ilgili dersler alabilmeleri sağlanmalı; öğrenim görülen okul/bölmelerde duyuşsal davranışlara dayalı bir eğitim-öğretim ortamı sağlanmalıdır. Çünkü duyuşsal davranışlar, bireylere kazandırılmak istenen duygu, tercih, değer, güdü, yönelim gibi duyuşsal davranışları içeren, bireyin duygularıyla ilgili olan davranışlardır (Bacanlı, 1999). Ayrıca aile bireylerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik daha olumlu tutuma sahip olabilmeleri için seminer, çalıştay vb. etkinliklerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu araştırma konusu ile ilgili daha büyük örneklem gruplarını kapsayan farklı çalışmalar ya da nitel araştırma yöntemi kullanılarak, bu kurumlardan mezun olan ve müzik öğretmenliği mesleği yapan bireylerin görev sırasındaki durumlarının, göreve bağlılıklarının ve tutumlarının değerlendirilmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

1. Açıkgöz Ün, K. 1992. İşbirlikli Öğrenme: Kuram, Araştırma ve Uygulama. Uğurel Matbaası, Malatya.
2. Bacanlı, H. 1999. Duyuşsal Davranış Eğitimi. Nobel Yayınları, Ankara.
3. Bandura, A. 1995. Self-Efficacy in Changing Societies. (Edited by: Albert Bandura). Exercise of Personal and Collective Efficacy in Changing Societies. Cambridge University Press, Cambridge, 1-46.
4. Bloom, B. S. 2012. İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. Pegem Akademi, Ankara.
5. Çapa, Y. ve Çil, N. 2000. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18: 69-73.
6. Çiçek Sağlam, A. 2008. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (1), 59-69.
7. Dönmez, C. ve Uslu, S. 2013. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 42-63.
8. Erden, M. 1995. Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11: 99-104.

9. Fidan, F., İşçi, Ö. ve Yılmaz, T. 2006. Kadın mesleği kavramı: anlamlılığı ve içeriği. 2nd International Conference on Women's Studies: Breaking the Glass Ceiling, Turkish Republic of Northern Cyprus. 27-28 Nisan.
10. Fidan, N. 2012. Okulda Öğrenme ve Öğretme (3. Baskı). Pegem Akademi, Ankara.
11. Giddens, A. 2000. Sosyoloji (Başlangıç Okumaları). Say Yayınları, Ankara.
12. İsen, G. ve Batmaz, V. 2002. Ben ve Toplum. Om Yayınevi, İstanbul.
13. Kağıtçıbaşı, Ç. 2005. Yeni İnsan ve insanlar. Evrim Basım Yayım, İstanbul.
14. Karasar, N. 2012. Bilimsel Araştırma Yöntemi (23. Baskı). Nobel Yayıncılık, Ankara.
15. Özder, H., Konedralı, G. ve Perkan Zeki, C. 2010. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2 (16), 253-275.
16. Özmenteş, S. ve Özmenteş, G. 2009. Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 1 (17), 353-360.
17. Özoğlu, M. 2010. Türkiye'de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları. Seta Analiz, 17, 23-26.
18. Phillips, S. L. 2003. Contributing factors to music attitude in sixth, seventh and eighth grade students. PHd Dissertation, University of Iowa.
19. Semerci, N. ve Semerci, Ç. 2004. Türkiye'de öğretmenlik tutumları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (1), 137-146.
20. Tanrıöğen, A. 1997. Buca eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3: 55-67.
21. Tolan, B. 1985. Toplum Bilimlerine Giriş: Sosyoloji ve Sosyal Psikoloji. Savaş Yayınları, Ankara.
22. Tufan, E. ve Güdek, B. 2008. Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6 (1), 25-40.
23. Turgut, M.F. ve Baykul, Y. 1992. Ölçekleme Teknikleri. ÖSYM Yayınları, Ankara.
24. Uçal Canakay, E. 2006. Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli. 26-28 Nisan.
25. Uçan, A. 1997. İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
26. Uçan, A. 2006. Müzik öğretmenliği yeterlikleri. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli. 26-28 Nisan.
27. Yılmaz, H. 2008. Öğretmenim Lütfen Bu Kitabı Okur musun? Çizgi Kitabevi, Konya.